

Názov štúdie: Osobnosť mediků

Autorka posudku: Kristína Mitterová

Autor si pre svoj výskum zvolil prínosný cieľ a to stanovenie vlastností študentov medicíny, ktoré ovplyvňujú ich budúcu úspešnosť ako aj pocit stresu. V rámci úvodu obhajuje jej zahájenie no jeho voľba nie je empiricky podopretá a neponúka čitateľovi relevantné informácie o pozadí problematiky ukotvené výsledkami existujúcich výskumov. Autor cituje jediný zdroj v úvode, Bendapudi et al., ktorý však skúmala očakávania pacientov od lekárov.

Výskumné otázky považujem za zrozumiteľné no nie sú formulované ako otázka. Hypotézy sú prezentované len v abstrakte a bolo by vhodné ich bližšie konkretizovať, rozdeliť. Nedostatkom je tiež absencia nulových a alternatívnych hypotéz a tiež záujem autora o rodové rozdiely v osobnostných črtách hypotézy vôbec neuvádzajú.

Veľmi zaujímavý námet k výskumu je podľa môjho názoru chybné operacionalizovaný. Stanovené vlastnosti, skúmané Eysenckovým dotazníkom (úzkosť, iritovanosť, hostilita, sklon k frustráciám či tenzia), nedostatočne reflektujú konštrukt- úspešnosť lekára- tieto osobnostné črty sú všeobecne nepriaznivé pre rôzne profesie. Autor tiež mohol uviesť podľa čoho súdi, že by uvedené vlastnosti mali predikovať úspešnosť budúcich lekárov. Z tohto dôvodu považujem za relevantné skúmať vlastnosti, ktoré sú kritické a dôležité špeciálne pre lekárov ako napríklad svedomitosť, prívetivosť a altruizmus (aj spolu s extravertiou zahrnuté v dotazníku NEO FFI), salutory či faktory predikujúce napr. syndróm vyhorenia a udržateľnosť integrity osobnosti. Oceňujem však skúmanie osobnosti typu A pomocou Bortnerovho dotazníku ako aj výber dotazníkov, ktorých otázky sú formulované tak, aby nevzbudzovali úvahy nad spoločenskou prijateľnosťou, a ktoré umožňujú zistiť skóre ľží.

Kvótny výber vzorku so sebou nesie určité limity spojené s externou validitou avšak tieto si autor uvedomil, celkovo považujem jeho voľbu pracovať so študentmi UK v Prahe za adekvátnu. Oceňujem dosiahnutú stopercentnú návratnosť testov oslovením poslucháčov kurzu. čím sa vyhol zmenšeniu vzorku a eliminoval aj ochotu k spolupráci. Nedostatkom je pre mňa fakt, že sledované vlastnosti koreloval s neselektovanou skupinou, o ktorej neuvádza akým spôsobom jej výber prebiehal, a ktorá sa líši veľkosťou vzorku aj vekovým priemerom.

Popis designu výskumu neponúka dostatočný obraz o jeho realizácii.

Analýzy výsledkov SD sú prehľadne prezentované spolu s tabuľkami. Autor tiež spomenul použitie Mann-Whitneyho neparametrického testu (čo nebolo až tak dôležité) a t-testu, ktorý však bližšie nešpecifikoval. Absentuje však prezentácia výsledkov, okrem toho, že bola konštatovaná normalita. Rovnako musím upozorniť na neuvedenie stanovenej veľkosti účinku a sily testu (ktorá sa nevyskytuje pri všetkých dátach), čo je ďalším závažným nedostatkom.

Zaujímavé je zahrnutie vývoja trendu vlastností, ktoré preukázalo rodové rozdiely v zhoršení frustrácie a schopnosti relaxovať. Analýza vývoja sa nachádza aj v diskusií- autor ju celkom trúfalo spája s nezmenenou motiváciou študentov. Výsledky lži skóre v tabuľke chýbajú, čo je nedostatkom pretože v úvode štúdie ho prezentoval ako jeden z cieľov výskumu- považuje ich za ukazovateľ konformity či dokonca inteligencie avšak tento súd opäť nie je podložený.

V rámci diskusie autor adekvátne interpretuje výsledky, no veľká vzorka mohla mať za následok, že sa prejavili minimálne rozdiely s referenčnou skupinou ako štatisticky významné. Oceňujem bohaté prepojenie výsledkov s navrhnutou intervenciou pre jedincov s horšími výsledkami. Ako mínus však hodnotím interpretáciu výsledkov (napr. menšia hostilita u žien) ako očakávanú, pretože to nebolo zahrnuté v hypotézach. Chýba zamyslenie nad intervenujúcimi premennými a širším pozadím zistených výsledkov. Konštatovanie, že sa od seba jednotlivé ročníky UK vôbec nelíšili nie je dokázané. Za unáhlené považujem autorovu poznámku, že ďalšia explorácia by nepriniesla vysvetlenia.

Silné stránky (za čo chválím)

- Zaujímavý a prínosný cieľ výskumu
- Ponúknutá analýza vývoja osobnostných rysov študentov
- Vhodne zvolený Bortnerov dotazník skúmajúci osobnosť typu A
- Bohatá ponuka intervencií v diskusií
- Vedomosť o obmedzenej externej validite

Slabé stránky (námet pre zlepšenie)

- Nepresne formulované hypotézy prezentované len v abstrakte
 - Vlastnosti zahrnuté v Eysenckovým dotazníkom dostatočne nereflektujú konštrukt
 - Problém s veľkými vzorkami- závery stanovené už pri malých rozdieloch
 - Nedostatočne spracovaný design výskumu
 - Všeobecný nedostatok zdrojov a otázna relevancia použitých zdrojov
-

Otázky pre autora štúdie

1. Ako by ste formulovali hypotézy týkajúce sa rodových rozdielov osobnostných črt sledovanej vzorky?
 2. Akým spôsobom prebiehal výber referenčnej skupiny?
 3. Čo považujete za intervenujúce premenné vašej štúdie?
 4. Čo považujete za faktory ohrozujúce internú a externu validitu výskumu?
 5. Aké premenné by mohli stáť v pozadí odchýlok od priemeru smerom k neželaným vlastnostiam?
 6. Považujete za prínosné zahrnúť osobnostné testy k prijímacím skúškam na medicínu?
-